

LAPIN MAAKUNTAMUSEO LO

KOKKO

1

1978

KOKKO 1/78 1.vsk.

JULKAISIJA:

Lapin Lintutieteellinen yhdistys ry
Rovaniemi

TOIMITUSKUNTA:

Päätoimittaja: Leht. Jorma Halonen
95700 Pello
Puh. Lempeä 6154

Toimitussiht.: Martti Talvitie
Kantolantie 4
96300 Rovaniemi 30
Puh. 991-17152

Talous: Osmo Junila
Lapinkäviöntie 1
96100 Rovaniemi 10
Puh. 991-20478

Tilausasiat: Osmo Junila

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kokko lennossa	1
Puheenjohtajan palsta	2
Vuosikokous 1978	3
Tulevaa toimintaa	4
Lintusyksy 1977	6
Harvinaisuuksia syys- ja talvikaudella 1977-78 ..	10
Havaintojen kerääjät v 1978 havainnoista	11
Lapin läänin talvilin- nustosta 1977/78	12
Rovaniemen marjalinnut talvella 1977-78	17
Rovaniemen seudun talvi- lintujen yksilömäärien vaihtelusta laskentatu- lostien valossa vv. 1971-78.	21

Lehti ilmestyy vuonna 1978 kolmena numerona. Seuraavaan numeroon tar-
koitetut kirjoitukset on lähetettävä toimitukselle syyskuun viimei-
seen päivään mennessä.

KOKKO LENNOSSA

Monien vaikeuksien jälkeen näyttää Yhdistyksemme julkaisutoiminta pää-
sevän alkuun. Vuosikaupalla on asiasta puhuttu niin vuosikokouksissa,
kuin johtokunnankin palaverieissa. Viime vuosikokouksessa päätettiin
asiasta vihdoin tehdä tosi. Otettiin siis "härkää sarvista" ja käytiin
asiaan käsiksi.

Ensimmäisen numeron aineisto saatiinkin vaivattomasti kokoon, mutta ta-
loudellisten seikkojen, eli painatuskustannusten vuoksi, emme pysyneet
alkuperäisessä aikataulussa. Näinollen ei tämä numero ilmestynytäkään
maaliskuussa 78 kuten oli suunniteltu. Samasta seikasta johtuen on joi-
denkin kirjoitusten teksti menettänyt ajankohtaisuutensa, mutta tälle
emme nyt voi mitään.

Johtokunta ja samaten julkaisumme toimituskunta on siis erittäin tyy-
tyväinen kun on löytynyt painopaikka, joka kustannusten puolesta sopii
yhdistyksemme vaatimattomiin varoihin.

"Kokko" on nyt lennossa. Meistä jäsenistä riippuu kauanko lento jatkuu.

Kansikuva: Seppo Saari

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Lapin lääni on suuri, mutta monessa suhteessa mielekäs kokonaisuus lintutieteellisen yhdistyksen toimialueeksi. Tätä se on nimenomaan havaintojen keruun kannalta. Kun lehtemme nyt ottaa ensi askeleitaan, niin havaintojen säännöllinen muistiin merkitseminen ja niiden lähettäminen eri katsausten tekijöille korostuu. Onhan selvää, että jokainen jäsen toivoo mahdollisimman tuoreita tietoja yhdistykseltään ja sen julkaisulta. Tämä onnistuukin lehtemme kolmen vuosittaisen numeron avulla mikäli jokainen havaitsija ottaa itseään niskasta kiinni ja huolehtii omien havaintojensa kokoamisesta ja lähettämisestä ajoissa.

Lehtemme ovat myös tervetulleita jäsenten kirjoitukset mielenkiintoisista lintukohteista, onnistuneista (tai miksei yhtä hyvin epäonnistuneista) retkistä, erikoislaatuista havainnoista jne... Toivottavasti tästä kehittyä pirteä ja jäsenten omakseen tuntema yhdysside täällä pitkien etäisyyksien alueella!

On tiedossa, että julkaisumme kohtaan tunnetaan kiinnostusta alueemme ulkopuolella aina Etelä-Suomea myöten. Olkoon tämä meille haaste tehdä mahdollisimman hyvää ja monipuolista lehteä. Jokainen jäsen tuntekoon tässä suhteessa vastuunsa!

Tulevan kesän keskeisen toiminnan muodostaa lintuatlastyön loppuunsaattaminen alueellamme. Urakka on suuri, mutta mahdollisuuksien rajoissa, jos eteläsuomalaisen avun lisäksi jokainen jäsen ottaa atlastyön asiakseen. Olisi noloa, mikäli alueellemme jäisi suuria mustia kohtia. Niin ei saa käydä!

Antoisia kevät- ja alkukesän retkiä!

JH.

LAPIN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS R.Y.
VUOSIKOKOUS 1978

Vuosikokous pidettiin 25. helmikuuta Pellossa peruskoulun yläasteen tiloissa. Kokouksen osanotto oli laimea, Paikalle saapui vain yhdeksän jäsentä, joista vielä viisi oli pellolaisia. Vastaisuudessa olisi aktiivisempi osanotto toivottavaa.

Erinomaisen hyvät puitteet kokoukselle loi Seppo Saaren valokuvanäyttely korkeatasoisine kuvineen erämaiden suurista linnuista, mm kotkasta, lapinpöllöstä ja joutsenesta. Pellon Luontokerho oli valmistanut kokousta varten suuren määrän makkaravoileipiä ja munkkeja tarjottavaksi kahvin ja maidon kera. Ilmeisesti tarjoilu oli erinomaista, sillä yli viidellekymmenelle osanottajalle tarkoitettu leipäpino hupeni kokouksen kuluessa olemattomiin.

Kokouksessa toimi puheenjohtajana Ilkka J o l m a ja sihteerinä Jari L e s k i n e n . Arkistonhoitajan vuosiselostus, tilikertomus, toimintasuunnitelma ja talousarvio hyväksyttiin yksimielisesti. Talousarvion perustana olevat uudet jäsenmaksut ovat nyt seuraavat: aikuiset 20 mk, opiskelijat 10 mk. Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin lehtori Jorma H a l o n e n Pellosta. Johtokuntaan tulivat valituiksi Osmo J u n i l a , Jukka J o k i m ä k i , ja Martti T a l v i t i e Rovaniemeltä, Ilkka J o l m a , Jari L e s k i n e n ja Mika K n u u t i Pellosta sekä Seppo S a a r i Kemijärveltä. Liittokokousedustajiksi valittiin Jorma Halonen ja Seppo Saari. Päätettiin myös, että johtokunnan jäsenille maksetaan matkakorvausta 20 penniä kilometriltä. Lisäksi päätettiin yhdistyksen sääntöjen 1 § muuttaa seuraavaksi: "Yhdistyksen toimialue on Lapin lääni ja kotipaikka Rovaniemi."

Varsinaisen kokouksen jälkeen kuunneltiin ja katseltiin vastatäynnä makkaravoileipiä Jorma Halosen esitelmä atlaslaskennan tämänhetkisestä tilanteesta ja diakuville höystetty Seppo Saaren esitelmä maakotkista. Kaikenkaikkiaan vuosikokous oli oikein mukava, osanotto vain olisi saanut olla runsaampaa

JL.

TULEVAA TOIMINTAA

Seuraavassa on luettelonomaisesti yhdistyksemme tulevaa toimintaa, johon jäsenten toivotaan osallistuvan mahdollisimman monilukuisesti.

1. PÖLLÖTAKSEERAUS

Todennäköisesti ainakin osa jäsenistöstä saa tämän liian myöhään pöllötakseerauksen kannalta, sillä tämä jokavuotinen laskenta on päätetty tänä vuonna pitää 24.3-3.4. Mikäli tämä nyt kuitenkin sattuisi ehtimään ajoissa - ja joka tapauksessa tulevia vuosia ajatellen, selvitän lyhyesti laskennan suoritustavan. Sovittuna aikana jonakin sääsuhteiltaan sopivana yönä kierretään reitti, jonka varrella on ainakin toiveita kuulla pöllöjen ääniä. Reitti on viisainta suunnitella siten, että se on helppo käydä läpi vuodesta toiseen. Jos sopivia aurattuja metsäteitä tai polkuja on käytettävissä, paras kulkutapa lienee pyöräily. Usein joudutaan kuitenkin käyttämään autoa. Oli kulkutapa mikä tahansa, reitin varrella pysähtytään sopivin välimatkoihin (edellisen pisteen äänet eivät saisi kuulua) ja kuunnellaan vähintään kymmenen minuuttia. Jokaisesta pisteestä merkitään muistiin kellonajat, käytetyt atrapit (matkiminen, äänitteet), havaitut pöllöjen äänet (tai negatiivinen tulos) ja säätila (tapahtuneet muutokset). Sopivin säätila on joka tapauksessa tuuleton ja selkeä - tiedot lämpötilan vaikutuksesta ääntelyaktiiviteettiin ovat ristiriitaisia. Omasta kokemuksesta voin vakuuttaa, että pöllötakseeraus on yksi vuoden mielenkiintoisimmista lintulaskennoista. Muuten: ellet tiedonkulun hitaudesta tms. syystä ehtinyt mukaan virallisella pöllötakseerausajalla, voit tehdä harjoituskierroksen huhtikuun parin alkuvuikon aikana.

2. KEVÄTMUUTON TARKKAILU

Jokainen jäsen hankkikoon lintuvihon, johon merkitsee jokaisesta havaitsemastaan muuttolintulajista ensimmäiset päivämäärät, havaittujen yksilöiden lukumäärän, mahdollisen muuttosuunnan ja muita mielenkiintoisia havaintoja, kuten esimerkiksi suuret parvet ja läpimuuttajista myös viiset havainnot. Kevätmuuttokauden päätyttyä, mutta viimeistään 15.6 mennessä havainnot kootaan vihosta havaintolomakkeille ja lähetetään keväthavaintoja kokoavalle henkilölle.

3. KEVÄTMUUTON JOUKKOHAVAINNOINTI

Tämä koko yhdistyksen toimialueella samanaikaisesti tapahtuva havainnointi suoritetaan lauantaina 29.4 klo 4-14. Vain rankkasade tai hirmumyrsky estävät laskennan, joka tapahtuu joltain hyvältä näköalapaikalta jatkuvana muuttavien lintujen tarkkailuna. Yhdessä pisteessä on syytä olla vähintään kaksi henkilöä (mikäli se suinkin on mahdollista). Jos samalla paikkakunnalla on riittävästi havainnoitsijoita, kannattaa harkita kahden tai useamman pisteen käyttämistä. Tällainen usean tunnin yhtämittainen havainnointi antaa yleensä koko joukon sellaisia mielenkiintoisia havaintoja, joita ei helposti tule tehneeksi pelkästään hyviä muuttolintujen levähdyspaikkoja kiertelemällä.

4. KEVÄTRETKI JA -KOKOUS

Paikka: vielä luonnontilainen hieno lintusuo, Kemijärven Kokonaapa. Aika: lauantai 3.6, kokoontuminen klo 8 Kemijärven Kumi-Heleniuksen edessä. Maastossa pidettävässä kokouksessa on esillä sääntöjen ensimmäisen pykälän muutosehdotus.

5. LINTUATLAS

Katso erillistä artikkelia toisaalla tässä lehdessä!

6. KESÄHAVAINNOT

Lintuatlastoiminnan ohessa ja atlaslaskennan päätyttyäkin jatkuvana toivotaan jäsenistön kiinnittävän erityistä huomiota lintujen pesinnän tarkkailun tehostamiseen, pesäkorttien täyttämiseen ja mielenkiintoisiin kesäaikaisiin lintuhavaintoihin. Kesäajan havainnot voi koota samanlaisille lomakkeille, kuin muuttohavainnotkin.

7. SYYSMUUTON TARKKAILU

Muuten kuten kevätmuuton tarkkailu, mutta erityistä huomiota kiinnitetään tietysti viimeisten muuttohavaintojen kirjaamiseen.

8. SYYSMUUTON JOUKKOHAVAINNOINTI

Kuten keväällä, mutta ajankohta 9.9 klo 5-14.

JH

LINTUSYKSY 1977

Runsaimmin havaintoja tähän yhteenvetoon saapui Pel-losta ja Rovaniemeltä. Utsjoelta ja Sodankylästä tuli myös sangen hyvin aineistoa, Ylitorniosta ja Inarista vähemmän.

Tavallinen syysmuutto meni ohi huomaamattomasti, mutta muutamia vaelluslintuja sen sijaan esiintyi melko runsaasti. Hyvän pihlajanmarjasadon houkuttelemana syksyllä jäi tuhatmäärin tilhiä Lappiin. Pellossa on muutamia näkynyt vielä tammikuun puoleissa välissä. Pyrstöti-aisiakin on ollut liikkeellä mukavasti, ja tietoja on kan-tautunut myös sekä pähkinähakista että pähkinänakkelista.

Seuraavassa taulukoituna syysmuutto 1977.

Taulukko 1 Ensimmäiset havaitut syysmuuttajat

	Pello	Roi		Pello	Roi
Sinisorsa	13.9	6.9	Kiuru	10.9	7.9
Tavi	-	6.9	Haarapääsky	13.8	25.8
Haapana	13.9	1.9	Räystäapääsky	20.8	21.8
Lapasorsa	13.9	13.8	Räkättirastas	9.9	20.8
Tukkasotka	18.8	26.9	Punakylkirastas	5.9	20.8
Telkkä	10.9	8.10	Laulurastas	9.9	-
Isokoskelo	1.9	4.9	Kivitasku	-	21.8
Joutsen	14.9	10.9	Pensastasku	-	19.8
Hiirihaukka	4.8	19.3	Sinirinta	9.8	27.8
Piekana	23.8	31.8	Punarinta	26.8	4.9
Varpushaukka	20.8	13.9	Leppälintu	-	19.8
Sinisuoehaukka	6.9	4.9	Pajulintu	7.8	-
Tuulihaukka	9.8	30.8	Harmaasieppo	4.8	12.8
Kurki	-	4.9	Rautiainen	5.9	-
Töyhtöhyppä	19.6	-	Metsäkirvinen	9.8	27.8
Taivaanvuohi	9.8	12.8	Niittykirvinen	9.8	10.9
Kuovi	23.6	24.5	Västaräkki	-	12.8
Liro	13.7	-	Keltavästaräkki	9.8	12.8
Mustaviklo	26.6	-	Lapinharakka	28.8	13.8
Rantasipi	13.8	-	Peippo	3.9	20.8
Naurulokki	20.8	-	Järripeippo	5.9	20.8
Harmaalokki	27.9	5.9	Peltosirkku	8.8	-
Sepelkyyhky	10.9	3.9	Pohjansirkku	5.9	1.9
Suopöllö	13.9	-	Pajusirkku	29.8	3.9
Tervapääsky	18.8	-	Pulmunen	5.9	25.9

Taulukko 2 Viimeiset havaitut syysmuuttajat

Sk=Sodankylä In=Inari Yt=Ylitornio

	Pello		Roi		Utsjoki	
	2 viimeistä		2 viimeistä			
Kuikka	3.9	-	-	-	3.9	Yt 6.9
Keakkuri	4.9	-	-	-	3.9	-
Sinisorsa	12.12	5.11	15.10	11.10	13.9	-
Tavi	20.9	-	28.9	21.9	10.9	-
Haapana	24.9	20.9	25.9	21.9	-	-
Tukkasotka	-	-	8.10	7.10	-	-
Telkkä	4.10	21.9	15.10	11.10	-	Sk 14.10
Mustalintu	24.9	22.9	-	-	2.9	In 17.10
Tukkakoskelo	20.10	16.10	-	-	26.9	-
Isokoskelo	4.10	24.9	15.10	8.10	27.9	-
Mergus sp.	11.12	-	-	-	-	-
Anser sp.	24.9	27.8	4.9	-	1.9	-
Joutsen	6.11	15.10	18.9	10.9	5.10	Sk 19.10
Kurki	3.9	-	4.9	3.9	-	-
Hiirihaukka	3.9	24.8	7.9	6.9	-	Yt 7.10
Piekana	2.10	20.9	8.10	2.10	26.9	Yt 11.10
Buteo sp.	11.10	-	8.10	18.9	-	-
Varpushaukka	-	-	4.12	20.11	-	In 17.9
Kanahaukka	16.10	-	2.10	25.9	-	Yt 13.9
Sinisuoehaukka	10.9	-	28.9	17.9	-	-
Kalasääski	20.8	-	-	-	-	In 10.9
Tuulihaukka	12.9	10.9	21.9	4.9	-	Yt 2.10
Ampuhaukka	-	-	28.9	-	1.9	In 7.10
Töyhtöhyppä	20.9	9.9	20.8	-	-	-
Tylli	10.9	9.9	-	-	-	-
Kapustarinta	10.9	-	8.10	-	-	-
Tundrakurmitsa	10.9	-	-	-	-	-
Taivaanvuohi	24.9	22.9	9.10	30.8	-	-
Jänkäsirriäinen	24.9	22.9	-	-	-	-
Lehtokurppa	-	-	3.10	17.9	-	-
Kuovi	26.8	-	1.9	20.8	-	-
Pikkukuovi	-	-	-	-	-	Sk 28.8
Liro	9.8	-	12.8	-	-	Yt 10.8
Valkoviklo	5.10	-	13.8	-	31.8	Sk 24.8
Rantasipi	25.8	20.8	13.8	31.7	1.9	Sk 7.9
Suosirri	10.9	-	-	-	-	-
Suokukko	10.9	-	3.9	30.8	-	-
Harmaalokki	14.10	6.10	26.10	7.10	-	-
Kalalokki	4.11	30.9	23.10	8.10	-	-
Neurulokki	20.9	13.9	3.9	30.8	-	-
Kalatiira	-	-	25.8	13.8	-	-
Lapintiira	20.8	-	-	-	-	-
Sepelkyyhky	21.10	21.9	24.9	7.9	-	-
Suopöllö	6.10	24.9	-	-	-	-
Tervapääsky	4.10	2.10	25.8	19.8	-	-

Kiuru	2.10	24.9	24.9	13.9	-	Sk	20.10
Haarapääsky	26.9	25.9	10.9	5.9	-	-	-
Räystäspääsky	25.9	18.9	10.9	7.9	-	-	-
Törmäpääsky	20.8	-	7.9	5.9	-	-	-
Mustavaris	-	-	21.9	28.8	-	-	-
Räkättirastas	18.12	15.11	vielä	jouluk.	11.10	-	-
Punakylkirastas	19.10	15.10	19.11	15.10	11.10	Sk	13.10
Laulurastas	19.10	-	-	-	9.10	Sk	10.10
Kivitasku	9.9	29.8	4.9	3.9	5.9	Sk	10.10
Pensastasku	-	-	4.9	1.9	-	-	-
Leppälintu	12.9	11.9	8.10	30.8	-	Sk	10.10
Sinirinta	11.9	9.9	21.9	13.9	12.9	Sk	5.9
Punarinta	25.9	24.9	24.9	18.9	-	Sk	13.10
Pajulintu	20.10	10.9	3.9	30.8	-	-	-
Harmaasieppo	-	-	7.9	30.8	-	Sk	12.10
Rautiainen	24.9	22.9	-	-	-	-	-
Metsäkirvinen	10.9	-	13.9	10.9	4.9	-	-
Niittykirvinen	25.9	24.9	24.9	18.9	5.10	Yt	26.9
Västäräkki	28.10	23.10	7.10	1.10	25.9	Yt	10.10
Keltavästäräkki	10.9	9.9	3.9	30.8	-	-	-
Lapinharakka	5.11	11.10	25.9	21.9	21.9	Sk	9.10
Kottarainen	22.11	20.11	27.11	5.11	20.10	-	-
Vihervarpunen	9.10	8.10	24.9	9.9	-	-	-
Peippo	20.10	17.10	15.10	8.10	-	Sk	14.10
Järripeippo	27.10	20.10	23.10	15.10	22.9	-	-
Keltasirkku	30.10	24.9	23.10	2.10	9.10	-	-
Peltosirkku	10.9	5.9	-	-	-	-	-
Pohjansirkku	11.9	10.9	21.9	14.9	-	In	8.10
Pajusirkku	15.10	24.9	15.10	8.10	9.10	Sk	13.10
Lapinsirkku	10.9	-	10.9	-	-	-	-
Pulmunen	15.10	21.9	25.9	-	-	-	-

Taulukko 3 Muutamien lajien summat Pellossa ja Rovaniemellä

	Pello	Roi		Pello	Roi
Hiirihaukka	3	8	Kalasääski	2	-
Piekana	3	3	Sinisuoahaukka	4	3
Buteo sp.	1	8	Suopöllö	8	1
Kanahaukka	1	2	Hiiripöllö	7	1
Varpushaukka	1	2	Kurki	21	2
Tuulihaukka	5	4	Joutsen	47	5
Ampuhaukka	-	1	Anser sp.	95	3
Falco sp.	-	4			

Taulukko 4 Huomattavimmat parvet ja päiväsummat

Sinisorsa	Roi	8.10.	Kemijoki 30, Harjulampi 63
Tavi	Pello	20.9.	Pellojärvi 160
Telkkä	Roi	8.10.	Kemijoki 30, Harjulampi 11
	Pello	21.9.	Yliranta 21
Suosirri	Pello	10.9.	Isokylä 21
Isokoskelo	Roi	8.10.	Kursunkiallas 90, Kemijoki 13
	Pello	24.9.	Yliranta 18
Haarapääsky	Roi	25.8.	Ojanperä 11
	Pello	29.8.	Lempeä 13
Räkättirastas	Roi	19.11.	antavitikka n. 210
	Pello	4.10.	Isokylä n. 250
Varis	Roi	25.9.	Raskalaani n. 250
	Pello	15.9.	Mustimaa n. 160
Niittykirvinen	Roi	10.9.	päiväsumma Pantaajalla 110
Västäräkki	Roi	27.8.	Raskalaani n. 150
	Pello	10.9.	Lempeä 20
Kottarainen	Roi	30.8.	Raskalaani n. 400
	Roi	2.10.	Korkalovaara n. 400
	Pello	25.9.	Yliranta n. 230
Uрпиainen	Roi	16.8.	Korkalovaara 500
	Pello	16.8.	Lempeä 200 (osa vihervarpusia)
Järripeippo	Roi	1.9.	Jarkonoja n. 200
	Pello	24.9.	Isokylä n. 130

Havainnoitsijat

Pello: Ilkka Jolma, Jorma Halonen, Jari Leskinen, Mika Knuuti, Pasi Tolvanen, Hannu Lehtimäki, Ensio Linde, Pasi Romakkaniemi, Toivo Hopeavuori, Juhani Lehtola, Antero Aunola ym.

Rovaniemi: Jukka Jokimäki ym.

Ylitornio: Veli Kangas ym.

Utsjoki: Esko Aikio, Jouni Aikio

Sodankylä: Jouni Aikio, Ossi Pihajoki

Inari: Jouni Aikio, Ossi Pihajoki

Koonnut Jari Leskinen

HARVINAISUUKSIA SYYS- JA TALVIKAUDELLE 1977-78

LAJI	PV	MÄÄRÄ	PAIKKA YM TIED.	HAVAITSIJA
KAARKURI	4.9.77	2	Pello, Torasjärvi	E.Linde
MERIMETSO	2.9.77	2+1	Pello, Tornionjoella muuttolennessa etelään.	H.Nousiainen
	11.9.77	1	Pellon Miekajärvellä istumassa vesikivellä	A.Saukkoriipi
HARMAAHAIKARA	14-17.8.77	1	Rovaniemen Saarijärvellä.	T.Juntunen ym
	27.8.77	1	Kittilän kirkonkylässä, Ounasjoella, lennessa länteen.	T.Välitalo
LAPASORSA	13.8.77	2	Naaraita, Rovaniemi, Kuolajoki.	J.Jokimäki
LIEJUKANA	13.12.77	1	Lennättimen miehet saivat kiinni kohmeisen lintun, joka joutui putkaan, ja edelleen Korkeasaareen.	
TUNDRAKURMITSA	10.9.77	13	Pello, Tornionjoella muuttolennessa.	J.Halonen
LEHTOKURPPA	17.9.77	1	Rovaniemen Nivankylässä lensi päivällä auton editse tien yli.	---
	3.10.77	1	Rovaniemen Korkaloväärassa iltalennolla.	J.Jokimäki
TURTURIKYHKKY	7-20.9.77.	1	Inarin Solojärvellä	S.Valle
	2-4.10.77	1	Pello, nuori yksilö	Pellolaiset
HARMAAPÄÄTIKKÄ	4.3.78	1	Salla, naaras	K.Kellosekä
MUSTAVARIS	21.2.78	1	Rovaniemi, Mäntyvaaran kaatopaikka.	J.Jokimäki
PÄHKINÄHAKKI	22.11.77	1	Pello, Turtolan sembramänyssä yksilö, josta useat tekivät havaintoja. Nähtiin viimeksi 28.12.77.	Useat
	27.11.77	1	Pellon Alposjärvellä	H.Koivuranta
	3.12.77			E.Järvilehto
	24.12.77	1	Rovaniemellä	P.Kuvaja P.Vesala
KUUSITIAINEN	24.9.77	1	Pellon Mämmilässä	J.Leskinen J.Halonen
PYRSTÖTIAINEN	10.10.77	6	Ylitornio, Pessalompola	V.Kangas
	5.11.77	n.20	Rovaniemi	J.Jokimäki
	7.11.77	n.10	Pello, Alposjärvi	V.Koivuranta
	19.11.77	8	Pello, Lempeä	J.Halonen

LAJI	PV	MÄÄRÄ	PAIKKA YM TIED.	HAVAITSIJA
PYRSTÖTIAINEN	22.11.77	6	Ivalo	K.Sergejeff
	26.11.77	1	Muonio, Kajanki	H.Kajanki
PÄHKINÄNAKKELI	18.9.77	1	Karigasniemi	K.Lehtonen
	8.10.77	1	Savukosken kirkolla	
	13.10.77-8.1.78	9	Turtola, em välisenä aikana tehtiin Turtolassa yhteensä yhdeksän havaintoa. Useimmiten lintuja oli vain yksi, mutta 17.11 kaksi ja 21.11 kolme.	T.Jaaranen L.Viinamäki M.Matti H.Esko
	9.11.77	1	Kursu	P.Pääjärvenkangas
MUSTARASTAS	8.77	1	Rovaniemi, Keinuvuopaja	O.Kivilahti
	5.77	1	Rovaniemi, Ounasjoentie	O.Junila
MUSTAPÄÄKERTTU	30.10.77	1	Pello, Koirasyksilö	J.Leskinen I.Jolma
	30.10.77	1	Turtola, naaraspuukun yksilö.	M.Knuuti
	8.11.77	1	Turtola, naaraspuukun yksilö.	H.Lauri
	10.11.77	1	Nellimö, koirasyksilö	R.Sorre
TUNDRAUPIAINEN	4.3.78	1	Pello, Kittisvaara, aikaisemmin oli samalla seudulla nähty kaksi yksilöä.	P.Leskinen J.Halonen
	12.3.78	3	Pello, Kylävaara.	J.Piippola M.Komonen
PEIPPO	26.2.78	1	Rovaniemi, Väinämöisentie.	O.Junila

HAVAINTOJEN KERÄÄJÄT VUODEN 1978 HAVAINNOISTA

PÖLLÖTAKSEERAUS	Jari Leskinen, Varsitie 7 A 10
MUUT PÖLLÖHAVAINNOT	95700 Pello. Puh. 435.
SYYSMUUTTOHAVAINNOT	Syysmuuttohavainnot 15.11 mennessä.
KEVÄTMUUTTOHAVAINNOT	Ilkka Jolma, Lypsytie 9, 95700 Pello Puh. 356. Tiedot 31.8 mennessä.
KEVÄTMUUTON JOUKKOHAVAINNOINTI	Jorma Halonen, 95700 Pello
LINTUATLASTIEDOT	Puh. Lempeä 6154. Syysmuuton joukko-
SYYSMUUTON JOUKKOHAVAINNOINTI	havainnot syyskuun loppuun mennessä, muut tiedot elokuun loppuun mennessä.

LAPIN LÄÄNIN TALVILINNUSTOSTA 1977/78

Pentti Rauhala

Kulunut talvi oli jälleen kerran oikea pakkastalvi. Joulutammikuun keskilämpötila oli n. kaksi astetta normaalin alapuolella, mutta helmikuun paikoin jopa seitsemänkin astetta. Lunta oli alkutalvesta normaalia vähemmän.

Linnustoltaan talvi oli mielenkiintoinen. Tähän vaikutti ensisijassa poikkeuksellisen runsas pihlajanmarjasato suuressa osassa läänin etelä- ja keskiosia. Etenkin taviokuurnia ja punatulkkua oli harvinaisen paljon. Toinen talvilintulaskennoissa vain varjona näkyvä oli pöllöjen paljous. Niiden kannat ovat huipussaan ja romahdusta voidaan odottaa tämän kevään jälkeen.

L a j i s t o l l i n e n k a t s a u s

1.12. - 15.3. tavatut lajit

Telkkä.

Talvehti Kemijoen Olkkakosken sulassa. 15.1. yksi naaras (O.Junila) Talvella 1976/77 selvisi samassa sulassa läpi talven yksi pari.

Varpushaukka.

Vähintään kaksi yksilöä talvehti niin Kemissä kuin Torniossakin. Myös Rovaniemellä 1.2. 1 yks. (J.Jokimäki).

Kanahaukka.

Ainakin viisi havaintoa niin Kemistä kuin Tornionstakin, Rovaniemellä tavattu ainakin kaksi kertaa.

Kanalinnut.

Kannat hiljalleen toipumassa kolme vuotta kestäneestä harvinaisen syvästä lamasta. Selvimmin toipuminen näkyi laskennoissa riekon kohdalla.

Kesykyyhky.

Kemin kanta n. 100 yks., Tornion lähes saman verran ainakin silloin, kun Haaparannan "pulut" ovat vierailulla, Rovaniemellä lienee vähemmän.

Pöllöt. Pöllökannat huipussaan. Suopöllön, ehkä useitakin, on havaittu talvehtineen Torniossa (J.Yli-Maunu ym.). Pienessä saarella Kemien Rautakalliossa oleskeli tunturipöllö tammi-helmikuussa (Veitsiluoto Oy:n hinaajan päälliköltä saatu, useiden henkilöiden varmistama tieto)

Käpytikka. Vähän. Pellossa jonkin verran enemmän kuin muualla.

Pohjantikka. Maaliskuussa yksi havainto Simossa ja Torniossa.

Palokärki. Ilmoitettu kaksi havaintoa: Kemistä ja Simosta.

Korppi. Pellon-Rovaniemen alueella joka talvi huomattavasti runsaslukuisempi kuin Kemien-Tornion alueella. Vastaavanlainen tilanne on todennäköisesti myös lajin pesimisessä, sillä korpin liikkumassa jää tavallisesti alle 100 km:n pesimäpaikaltaan (Lintumies 1977:4/Savola)

Räkättirastas. Harvinaisen runsaasti vielä vuodenvaihteen tienoilla Kemissä, Torniossa ja Rovaniemellä. Viimeinen Kemissä 14.1. ja Rovaniemellä 19.2. Ilmeisesti jokin yksilö jäi koko talveksi, sillä Rovaniemellä tavattiin yksi yks. uusintalaskennassa.

Punakylkirastas. Muutama yksilö yritti räkättien seurassa talvehtimista Rovaniemellä, missä oleskelivat vielä tammikuun alussa (O.Junila). Yritys lienee ensimmäinen näin pohjoisessa.

Mustarastas. Kemien Kivikolla talvehti 1 yks. (E.Salo-oja). Joulukuun alussa 2 yks. Kemissä (Salo-oja) ja 2.3. ilmeisesti Kivikon talvehtija Kemien Koivuharjulla (I.Hilden).

Tilhi. Joulukuussa runsaasti Kemissä, Torniossa ja Rovaniemellä. Katosi Kemistä tammikuun puoliväliin mennessä, Rovaniemeltä hieman myöhemmin. Normaalin tilhitalven tapaan havaintoja jälleen helmi-maaliskuun vaihteesta lähtien. Kysymyksessä lienevät tällöin jossain lähiseudulla talvehtineet muuttavat yksilöt.

Lapinharakka. Torniossa kirjattiin todennäköisesti ensimmäinen talvehtiminen Lapin läänissä. Tavattiin 7.1. (H.Huhtalo, R.Kohonen, H.Sankila) ja 18.3. (H.Liehu, H.Sankila), molemmissa tapauksissa 1 yks.

Kottarainen. Muutama yksilö viivytteli normaaliin tapaan Kemien-Tornion seudulla vielä joulukuussa.

Viherpeippo. Kemissä ja Torniossa talvehti n. 20 yks. Vakinainen talvehtija jo usean vuoden ajan myös Rovaniemellä.

Urpiainen. Joululaskennassa yhtä runsaasti edellisen kerran 1973/74. Tammi-helmikuussa vain vähäsen, mutta runsastui jälleen maaliskuun alussa.

Punatulkku. Runsaammin kuin koskaan on todettu. Mm. Kemissä monella ruokintapaikalla 20-30 yks. parvia.

Taviokuurna. Kemien-Tornion alueella yhtä runsaasti viimeksi 1956/57. Runsaammin marraskuussa, mutta vielä 23.12. tunnin laskennassa n. 270. Runsaasti myös Rovaniemellä, mutta puuttui Pellosta. Katosivat Kemi-Tornion 10.1. mennessä, mutta tilhen tapaan on tavattu taas helmi-maaliskuun vaihteessa tavallista useammin.

Käpylintu sp. Kannat aallonpohjassa. Muutamien havaintojen joukossa on ollut sekä isoja että pieniä.

Kirjosipikäpylintu. Yksi pari Kemissä 1.2.-14.2. (M.Kamula ym.) sekä 16.3. 1 naaras (M.Kamula). Kemien mlk:ssa 1.2. yksi pari (M.Kamula).

Peippo. Yksi yks. talvehtinut Torniossa (J.Ylimaunu). Kemissä yksi naaras helmikuussa (M.Kamula).

Keltasirkku. Kemissä talvehti n. 100 yks., Torniossa jonkin verran vähemmän, Rovaniemellä vain muutama yksilö.

Varpunen. Sama tirske vuodesta toiseen.

Kokonaiskuvan saamiseksi yksittäishavaintoja kaivataan kovasti lisää. Niitä ei tule koskaan liikaa - ei edes keuhalla.

KIITOS HAVAINTOJEN LÄHETTÄJILLE

29.10.- 13.11.	Kemi 14 r./123 km	Tornio 9/71	Pello 8/69	Rovaniemi 6/60	Utsjoki 1/7	Yks./ 10 km
Sindisorsa	44	-	12	-	-	1.7
Sorsa sp.	-	1	-	-	-	0
Tavi	1	-	-	-	-	0
Tukkasotka	2	-	-	-	-	0.1
Uivelo	1	-	-	-	-	0
Joutsem	15	2	-	-	-	0.5
Varpushaukka	2	2	-	-	-	0.1
Kanahaukka	1	2	-	-	-	0.1
Riekkö	3	3	3	-	-	0.3
Teeri	6	1	17	-	-	0.7
Metso	-	-	-	-	2	0.1
Pyy	2	-	5	-	-	0.2
Merilokki	1	-	-	-	-	0
Harmaalokki	84	7	-	1	-	2.8
Kalalokki	25	-	-	-	-	0.8
Kesykyhky	19	54	-	51	-	3.8
Sepelkyhky	-	1	-	-	-	0
Hiiripöllö	-	-	1	-	-	0
Viirupöllö	-	-	-	1	-	0
Tervapääsky	1	-	-	-	-	0
Käpytikka	4	3	13	6	-	0.8
Pikkutikka	1	-	-	-	-	0
Pohjantikka	-	1	-	-	-	0
Palokärki	3	-	-	-	-	0.1
Korppi	3	1	91	165	3	8.0
Varis	218	275	30	65	-	17.8
Harakka	331	168	106	185	-	23.9
Pähkinähakki	-	2	-	-	-	0.1
Närhi	10	5	13	9	-	1.1
Kuukkeli	-	1	9	4	5	0.6
Talitiainen	213	130	93	249	-	20.8
Sinitiaainen	-	2	-	-	-	0.1
Kuusitiaainen	2	-	-	-	-	0.1
Töyhtötiainen	5	-	-	2	-	0.2
Lapintiaainen	-	-	-	8	3	0.3
Hömötiainen	143	47	108	60	-	10.8
Pyrstötiainen	11	11	-	20	-	1.3
Puukiipijä	12	2	-	9	-	0.7
Koskikara	-	-	2	-	-	0.1
Räkättirastas	1095	970	7	387	-	74.5
Punakylkirastas	47	7	-	-	-	1.6
Hippiäinen	11	9	-	-	-	0.6
Tilhi	699	1891	522	1768	-	147.9
Lapinharakka	-	-	1	-	-	0
Kottarainen	11	92	4	2	-	3.3
Viherpeippo	1	6	-	4	-	0.3
Tikli	-	1	-	-	-	0
Urpiainen	1040	397	47	69	-	47.1
Punatulkku	99	61	9	50	-	6.7
Taviokuurna	300	169	-	77	-	16.5
Pikkukäpylintu	-	-	8	-	-	0.2
Isokäpylintu	-	-	4	-	-	0.1
Käpylintu sp.	20	7	2	-	-	0.9
Peippo	4	1	-	-	-	0.2
Keltasirkku	23	8	1	-	-	1.0
Varpunen	66	108	250	398	-	24.9
Yhteensä	4579	4448	1358	3590	13	
Yksilöitä/10 km	372.3	626.5	196.8	598.3	18.6	423.8
Lajeja	41	36	24	24	4	
(yhteensä 54 lajia)						22

TAULUKKO 2. Joululaskennan tulokset Lapin läänissä 1977/78.

25.12.- 8.1.	Kemi 15/120	Tornio 13/110	Pello 10/69	Rovaniemi 7/72	Yht.	Yks./10 km
Varpushaukka	2	2	-	-	4	0.1
Kanahaukka	2	2	-	-	4	0.1
Accipiter sp.	-	1	-	-	1	0
Riekkö	6	1	11	-	18	0.5
Teeri	1	15	9	-	25	0.7
Metso	1	-	-	-	1	0
Pyy	1	4	-	-	5	0.1
Kesykyhky	36	85	-	-	121	3.7
Käpytikka	5	4	9	2	20	0.5
Palokärki	1	-	-	-	1	0
Hiiripöllö	-	1	-	-	1	0
Korppi	34	4	65	113	216	5.8
Varis	153	91	13	48	305	8.2
Harakka	160	288	89	129	666	18.0
Närhi	3	10	3	-	16	0.4
Kuukkeli	-	1	-	-	1	0
Talitiainen	110	139	77	60	386	10.4
Sinitiaainen	-	2	-	1	3	0.1
Töyhtötiainen	1	1	1	-	3	0.1
Hömötiainen	75	86	91	13	265	7.1
Puukiipijä	1	3	1	-	5	0.1
Koskikara	-	-	2	-	2	0.1
Räkättirastas	468	424	-	123	1015	27.4
Punakylkirastas	-	-	-	3	3	0.1
Tilhi	1386	1601	-	1381	4368	117.7
Lapinharakka	-	1	-	-	1	0
Kottarainen	-	4	-	-	4	0.1
Viherpeippo	-	5	-	4	9	0.2
Urpiainen	392	572	48	57	1069	28.8
Punatulkku	137	282	9	33	461	12.4
Taviokuurna	276	317	-	56	649	17.5
Pikkukäpylintu	2	-	-	-	2	0.1
Käpylintu sp.	-	-	1	-	1	0
Peippo	-	1	-	-	1	0
Keltasirkku	14	8	-	-	22	0.6
Varpunen	101	265	96	280	742	20.0
Yhteensä	3389	4420	525	2303	10838	
Yksilöitä/10 km	282.4	401.8	76.1	319.9		292.0
Lajeja	25	29	16	15	34	

Varis. Kemissä, Torniossa ja Rovaniemellä talvehtii "satoja". Muualla läänin etelä- ja keskiosissa määrät verrattain pieniä.

Harakka. Kanta tasainen vuodesta toiseen. Joka paikassa talvella yllensä varista runsaslukuisempi.

Pähkinähakki. Kemissä lintulaudalla 11.2. 1 yks. (S. Liedes).

Närhi. Kanta tasainen vuodesta toiseen.

Kuukkeli. Ei tavata n. 20 km leveällä rannikkokaistalla Perämeren rannalla. Pellon-Rovaniemen korkeudella kanta lieenee närhen suuruusluokkaa.

Talitiainen. Joululaskennan tulos pohjanoteerauksia, uusinta jo lähellä normaalia.

TAULUKKO 3. Uusintalaskennan tulokset Lapin läänissä 1978.

25.2.- 12.3.	Kemi 15/127	Tornio 9/77	Pello 10/69	Rovaniemi 7/72	Yht.	Yks./10 km
Varpushaukka	1	-	-	-	1	0
Kanahaukka	-	-	-	1	1	0
Riekko	4	4	17	1	26	0.8
Teeri	6	7	2	-	15	0.4
Pyy	-	-	2	-	2	0.1
Kesykyhky	24	59	-	19	102	3.0
Varpusöllö	2	-	-	-	2	0.1
Helmipöllö	-	-	2	-	2	0.1
Käpytikka	7	1	8	4	20	0.6
Pohjantikka	-	1	-	-	1	0
Korppi	12	11	42	26	91	2.6
Varis	131	85	4	201	421	12.2
Harakka	171	249	108	264	792	23.0
Närhi	11	6	4	4	25	0.7
Kuukkeli	-	-	5	-	5	0.1
Talitiainen	192	141	88	294	715	20.7
Sinitiainen	-	1	-	-	1	0
Töyhtötiainen	3	-	2	4	9	0.3
Lapintiainen	-	-	5	-	5	0.1
Hömötiainen	60	81	57	58	256	7.4
Puukiipijä	-	1	-	-	1	0
Räkäättirastas	-	-	-	1	1	0
Tilhi	-	3	-	25	28	0.8
Viherpeippo	6	18	-	11	35	1.0
Urpainen	215	302	89	65	671	19.4
Tundraurpiainen	-	-	2	-	2	0.1
Punatulkku	158	60	27	107	352	10.2
Taviokuurna	8	14	2	11	35	1.0
Pikkukäpylintu	-	-	26	-	26	0.8
Käpylintu sp.	3	-	5	-	8	0.2
Peippo	-	1	-	-	1	0
Keltasirkku	60	30	-	3	93	2.7
Varpunen	169	234	124	719	1246	36.1
Yhteensä	1243	1309	621	1814	4987	
Yksilöitä/10 km	97.9	170.0	90.0	251.9		144.6
Lajeja	20	21	20	19	32	

Pähkinänakkel. Tornion Kivirannalla 16.1. (varmistamaton lehtitieto) ja talvella myös Kemin Tervaharjulla (S.Liedes).

Sinitiainen. 2-5 yks. talvehti niin Kemissä kuin Torniossakin. Toden- näköisesti ensimmäisen kerran talvehti myös Rovaniemellä (O.Junila).

Töyhtötiainen. Tasaisen harva kanta vuodesta toiseen.

Kuusitiainen. Vain kaksi havaintoa Kemistä.

Lapintiainen. Ei yleensä tavata Kemin-Tornion alueella. Pellon-Rovanie- men korkeudella harvalukuinen.

Hömötiainen. Hieman normaalia vähemmän.

Puukiipijä. Lähes täysin kadoksissa. Joulun tienoilta muutama havainto, kevättalvelta vain yksi Tornioista ja Rovaniemeltä.

Koskikara. Vain Pellosta ilmoitettiin 2 talvehtivaa.

ROVANIEMEN MARJALINNUT TALVELLA 1977-78

Jukka Jokimäki

Kuten alkusyksystä osattiin aavistella, muodostui kuluneesta tal- vikaudesta todellinen marjalintujen talvi. Rovaniemellä rikottiin useiden lajien kohdalla aikaisemmat paljousennätykset ja todettiin sellaisia lajeja, joita ei aikaisemmin ollut tavattu Rovaniemellä talvisin. Pihlajissa tuntuivat marjat riittävän linnuille aina vuo- denvaihteeseen saakka, jonka jälkeen alkoivat esim. tilhet käyttää muita marjapensaita hyväkseen, mikäli sellaisia löytyi. Kaiken- kaikkiaan monet muuttavat marjalinnut viihtyivät täällä pohjoises- sa yllättävän pitkään.

Tietoja kerätessäni olen käyttänyt hyväkseni talvilintulaskennasta kertyneitä tuloksia sekä tietenkin muita retkimuistiinpanoja. Tulokset esitän kunkin lajin kohdalla erikseen sekä vertailemalla marjalintujen jakautumaa reiteittäin syys-, vuodenvaihteen- ja ke- vätlaskennassa. Reittejä oli 7 kappaletta. Lisäksi olen esittänyt kunkin tavatun lajin suurimmat parvet tai päiväsummat. Nämä havain- not ovat talvilintulaskennan ulkopuolelta.

LAJIKOHTAISET TULOKSET

TILHI

Ensimmäiset tilhet sirisivät 7.10 Korkalovaarassa, tällöin n 100 yksilön parvi oli yhdessä rastaiden kanssa "puhdistamassa" pihla- jia. Tämän jälkeen alkoivat "töyhtöpäisten" joukot nopeasti lisään- tyä ja eri puolella kaupunkia oleskeli useita kymmenpäisiä tilhi- parvia. Marraskuun alussa määrät yhä lisääntyivät ja parvet muut- tuivat satapäisiksi. Esimerkiksi 19.11 laskettiin erään reitin var- relta n. 1000 yksilöä. Joulukuussa alkoivat linnut kerääntyä yhteen muodostaen kaupungin keskustan liepeille n 1800 yksilön suurparven. Samanaikaisesti esiintyi eri puolilla kaupunkia n 50 yksilön par- via ruokailupuuhissa. Vuodenvaihteen tienoilla oleskeli kaupungissa vielä tuhatkunta töyhtöpäätä, mutta pihlajanmarjojen alkaessa huve- ta vähenivät myös tilhet. Kuitenkin tavattiin vielä 8.1 Korkalo- vaarassa n 200 yksilön parvi, mutta helmikuussa tavattiin enää vain muutamia yksinäisiä tilhiä. Esimerkiksi 19.2 tavattiin erään reitin varrelta 9 yksilöä. Maaliskuussa tavattiin muutamia n 10 yksilön parvia. Esim. 10.3 keskustassa 12 yksilön parvi. Viimeiset tilhet havaittiin maaliskuun vaihteessa.

TAVIOKUURNA

Ensimmäinen taviokuurna havaittiin Korkalovaarassa jo 25.9. Seuraa-va havainto tehtiin 16.10, jolloin kaupungilla tavattiin 15 yksilöä. Marraskuun alkupuolella alkoi lintuja näkyä kymmenpäisinä parvina, suurimpien ollessa n 30 ... 40 yksilön kokoisia. Suurimmat parvet havaittiin havumetsissä. Joulukuun alussa alkoivat taviokuurnat vähentyä ja eri puolilla havaitut parvet olivat keskimäärin 5 yksilön suuruisia. Tammi- helmikuussa näkyi enää joitakin yksinäisiä yksilöitä, poikkeuksena Korkalovaarassa 29.1 nähty n 20 yksilön parvi. Maaliskuussa saattoi lintuja tavata ja havaita sekä kuulla etupäässä mäntymetsissä. Kaupungin pihlajat olivat sensijaan tyhjiä.

KOTTARAINEN

Jo elokuun lopulta alkoivat kottaraiset kerääntyä kaatopaikalle Mäntyvaaraan satapäisinä parvina. Lokakuussa saapuivat ensimmäiset parvet kaupungin pihlajiin. Korkalovaarassa tavattiin 2.10 n 300 yksilön parvi ja samanaikaisesti havaittiin Ounasjoen varrelta noin 60 yksilön parvi. Lokakuun loppuun mennessä linnut vähenivät huomattavasti. Niinpä 16.10 tavattiin erään reitin varrelta yhteensä 19 yksilöä. Syyslantulaskennassa saatiin enää 2 yksilöä ja vuodenvaihteen- sekä keväänlaskennassa ei enää ainoatakaan yksilöä. Viimeinen yksinäinen kottarainen värjötteli Mäntyvaaran roskankaatopaikalla 27.11.

PUNATULKKU

Ensimmäinen yksilö havaittiin ruokailemassa pihlajassa 6.10. Lokakuun puolivälin jälkeen lintuja alkoi ilmestyä jo runsaammin. Erään lyhyen reitin varrelta tavattiin 16.10 seitsemän yksilöä. Linnut ruokailivat pihlajissa ja yleensä parittain. Ilmojen kylmetessä ja marjojen vähentyessä siirtyivät punatulkkut lintulautojen vieraisi muodostaen samalla n 10 yksilön parvia.

RASTAAT

Lähes kaikki havainnot koskevat räkättirastasta, mutta myös punakylkirastaasta saatiin joitakin havaintoja. Syyskuun lopulla ilmestyivät räkättirastat herkuttelemaan pihlajiin. Ounasjoen varrella havaittiin 25.9 sadoittain rastaita, joista n 80% oli räkättejä ja loput pääasiassa punakylkirastaita. Rastaat pysyttelivät pitkän aikaa Ounasjoen pohjoispuolella, ennenkuin alkoivat levittyä varsinaiselle kaupunkialueelle. Lokakuussa tavattiin kaupunkialueella räkättirastaita kymmenittäin, joukossa myös joitakin punakylkirastaita. Esimerkiksi 16.10 havaittiin erään kaupungin laita-alueita kiertävän reitin varrelta n 110 yksilöä räkättirastaita ja 2 punakylkirastaita.

Marraskuun aikana pysytteli räkättirastaiden määrä suurinpiirtein ennallaan, mutta punakylkirastaa olivat miltei kaikki kaikonneet. Räkättejä laskettiin esim. 19.11 yhteensä 212 yksilöä, kun punakylkirastaita tavattiin sensijaan enää yksi kappale. Joulu- tammi- kuussa esiintyi räkättirastas suhteellisen yleisenä eri puolilla kaupunkia, mutta yksilömäärät olivat selvästi vähentyneet. Punakylkirastaan osalta tuli kuitenkin Lapin Kansan taholta yllättävä tieto, "Kymmenpäinen punakylkirastasparvi Korkalovaarassa". Hieman myöhemmin tavattiin Ounasjoentien varrelta 4 yksilön parvi. Vielä helmikuussa tavattiin yksinäisiä räkättirastaita melkein marjattomissa pihlajapuissa. Viimeiset räkättihavainnot tehtiin maaliskuun alkupuoliskolla.

PEIPOT

Joitakin peippoja tavattiin lokakuun alkupuoliskolla pihlajissa ja viinimarjapensaissa. Runsas pihlajamarjasato lieenee osasyyllisenä viherpeippojenkin runsaaseen esiintymiseen tänä talvena.

MARJALINTUJEN JAKAANTUMINEN ERI REITEILLEREITIT1. Kaupunkireitti

Runsaasti pihlajia, vähä havumetsää, taajama-asutusta.

2. Korkalovaara-Mäntyvaara

Vähän pihlajia, runsaasti havumetsiä. Osaksi omakotiasutusta, osaksi syrjäseutua.

3. Alakorkalo-Imari

Vähän pihlajia, runsaasti havumetsiä. Suurimmaksi osaksi syrjäseutua.

4. Viirinkangas

Runsaasti pihlajia, vähä havumetsiä. Pääasiassa omakotiasutusta.

5. Saarenkylä

Kohtalaisesti pihlajia, vähä havumetsiä. Pääasiassa omakotiasutusta.

6. Pöykkölä

Kohtalaisesti pihlajia, pääasiassa omakotiasutusta.

7. Ylikylä

Kohtalaisesti pihlajia, paljon havumetsiä. Suurimmaksi osaksi omakotiasutusta.

TAULUKOT LINTUMÄÄRISTÄ LASKENTAREITEILLÄ

SYSSLASKENTA

LAJI	REITIT							yht.
	1	2	3	4	5	6	7	
Tilhi	475	103	14	348	1170	58	-	1868
Räkättirastas	37	3	4	50	259	34	-	387
Taviokuurna	34	38	4	1	-	-	-	77
Punatulkkku	14	6	16	10	4	-	-	50
Yhteensä	260	150	38	409	1433	92	-	2382

VUODENVAIHTEENLASKENTA

LAJI	REITIT							Yht.
	1	2	3	4	5	6	7	
Tilhi	419	110	1	422	595	305	59	1911
Räkättirastas	10	3	3	5	70	39	9	139
Taviokuurna	15	6	7	28	9	17	2	84
Punatulkkku	16	13	8	16	4	7	6	70
Yhteensä	460	132	19	471	678	368	76	2204

KEVÄTLASKENTA

LAJI	REITIT							yht.
	1	2	3	4	5	6	7	
Tilhi	25	-	-	-	-	-	-	25
Räkättirastas	-	-	-	1	-	-	-	1
Taviokuurna	-	4	2	1	-	2	2	11
Punatulkkku	11	9	5	40	2	19	21	76
Yhteensä	36	13	7	42	2	21	23	110

Taulukossa esitettyjen lajien lisäksi havaittiin kottarainen syyslaskennassa reitillä n:o 2 sekä punakylkirastas vuodenvaihteenlaskennassa reitillä n:o 7.

SUURIMMAT PARVET JA PÄIVÄSUMMAT

Laji

Tilhi	19.11 päiväsumma Rovaniemellä n 1000 yksilöä
	4.12 suurin parvi n.1800 yksilöä Rovaniemen keskustassa.
	8.1 200 yksilön parvi Korkalovaarassa.
Räkättirastas	2.10 parvi n 40 yksilöä Ounasjoen varrella.
	16.10 päiväsumma 164 yksilöä Rovaniemellä.
	19.11 -"- 212 -"- -"
	4.12 -"- 35 -"- -"
Punakylkirastas	25.9 n 100 yksilöä Ounasjoen varrella.
Taviokuurna	16.10 päiväsumma 15 yksilöä Rovaniemellä.
	29.1 suurin parvi n 25 yksilöä Korkalovaarassa.
Kottarainen	2.10 päiväsumma 390 yksilöä Rovaniemellä.
Punatulkkku	Ei juuri yli kymmenen yksilön parvia.
Viherpeippo	19.11 6 yksilöä Korkalovaarassa
	30.12 8 -"- -"
	4.3 10 -"- -"

ROVANIEMEN SEUDUN TALVILINTUJEN YKSILÖMÄÄRIEN VAIHTELUISTA LASKENTATULOSTEN VALOSSA vv. 1971/72 - 1977/78

Osmo Junila

Tarkastelun kohteena olevan ajanjakson talvilintulaskennat on Rovaniemellä suoritettu siten, että neljänä perättäisenä talvena, 1971/72 - 1974/75, laskettiin kaksi reittiä, joiden yhteenlaskettu pituus oli 21 km. Nämä reitit kattoivat jo tyydyttävästi kaupungin pohjoisen ja eteläisen osan, mutta ei laitaosia. Talven 1975/76 laskentoja ei suoritettu lainkaan, mutta seuraavan talven reiteistä on taulukossa kolmen tiedot. Näiden reittien pituus oli 29 km., ja näistä eräs reitti kiersi jo Mäntyvaaran kaatopeikalle saakka, josta sitten sestiinkin korppeja ja variksia runsaasti tilastoihin. Tuona talvena jäi ns. Viirinkankaan reitti, toinen perinteistä kaupunkireiteistä, laskematta.

Päättymässä olevan talven 1977/78 laskennoista sisältyvät seitsemän reitin tulokset soveltuvilta osin taulukkotietoihin. Nämä reitit, joiden pituus on 72 km., kattavat suhteellisen hyvin peitsi varsinaisen kaupungin alueen, myös osia sen välittömässä läheisyydessä olevilta asutusalueilta Alakorkalossa, Imarissa ja Saarenkylässä.

Syyslaskentojen tulokset eivät kuulu tarkastelun puitteisiin. Taulukkoon sisältyvät lajit eivät muodosta Rovaniemen seudun talvilintuluetteloa, vaan olen ottanut selvittelyn kohteeksi vain sellaisia vakiolajeja, joita tavataan miltei jokoisessa laskennassa. Marjalinnuista ovat mukana tilhi, taviokuurna ja punatulkkku, ja viherpeipon olen ottanut mukaan siitä syystä, että se Rovaniemelle suhteellisen uutena laskentalajina on vihdoin alkanut vakiinnuttaa paikkaansa napapiirin talvilinnustossa.

Taulukosta käy ilmi lintujen esiintyminen keskimäärin kymmentä laskentakilometriä kohden laskettuna, ja alimmaisena oleva luku kertoo yksilömäärän kuljettua reittiä kohden, eli tämän luvun perusteella voidaan mm. todeta, että hyvin pihlajanmarjasatovuosien 1973/74 ja 1977/78 joululaskentojen yksilömäärät ovat tarkasteluaikajakson suurimmat.

Laji lajilta talvilintujen esiintymistä kunakin laskentakertana tarkasteltaessa voidaan todeta, että kesykyyhkyjä esiintyi suhteellisen runsaasti ensimmäisinä "taulukko-vuosina", mutta seuraavina vuosina yksilömäärät tasaantuivat ja saavuttivat "sallionpohjan" talvella 1976/77. Vasta tämän talven, 1977/78, joululaskennassa kesykyyhkyjä "löy-tyi" jälleen hiukan runsaammin.

Käpytikkoja on laskettu vähän talvesta toiseen, ja määrät ovat pysyneet koko ajan melko vakaina.

Korppeja osui laskijain reiteille samoin harvakseltaan aina talveen 1976/77 saakka, jolloin joululaskennassa näkyy jo selvästi Mäntyvearen "roskaleanin" vaikutus. Sieltä laskettiin tuolloin satakunta yksilöä, ja seuraavissakin laskennoissa sieltä saatiin aikakirjoihin näyttävä määrä korppeja. Vain tämän talven uusintalaskennassa linnut pysyivät ^{lähös} laskijien ulottumattomissa, mikä pani erivaikeaksi, että joulun jälkeistä pitkää pakkaskautta seuranneen lauhemman sääjeks-son innoittamina korpit olivat ilmeisesti jo alkaneet vetäytyä pesimäreviireilleen.

Varisten ja harakoiden lukumäärissä ei ole tapahtunut merkittäviä yksilömäärien heilahteluja puoleen eikä toiseen tarkastelujakson puitteissa.

Samoin talitiaisten kanta on säilynyt suhteellisen vakaina. Sen esiintymistiheys oli suurimmillaan uusintalaskennassa 1973/74 ja yksilömääräisesti lintuja laskettiin tämän vuoden kevatlaskennassa kaksinkertainen määrä edelliseen huipputalveen verrattuna.

Hömötiaisten lukumäärät ovat olleet varsin vaatimatonta luokkaa aina talveen 1976/77 saakka, jolloin alkutalvesta havaitun vähäisen vaelluksen vuoksi lintuja osui laskentareiteillekin aiksiseppä runsaammin.

Tilhien ja taviokuurnien esiintymisessä on eroitettavissa kaksi huipputalvea, jotka seurasivat hyviä pihlajanmarja-satosykyjä. Kumpaisenkin talven, 1973/74 ja 1977/78, joululaskennoissa kirjattiin liki pari tuhatta yksilöä, mutta kevatlaskennoista linnut lähes puuttuivat. Taviokuurnia ei tavattu ainuttakaan yksilöä keväällä 1973/74 ja tämänkin kevään laskennassa niitä esiintyi hyvin vähän. Mainittujen "suurten" marjavuosien välillä oli pari "nollavuotta", kunnes joululaskennassa 1977/78 taviokuurnia kirjattiin

suurin tiedossani oleva laskentojen lukumäärä eli lähes 12 yksilöä jokaisella kymmenellä kilometrillä. Lintuja tavattiin jokaiselta kuljetulta reitiltä.

Punatulkkuja yksilömäärät ovat pysytelleet lähes saman suuruisina talvesta toiseen. Linnut tosin olivat lähes kadoksissa kevättalvella 1974/75, mutta sen jälkeen niitä on laskettu "normaali" määrä. Tämän kevään uusintalaskennassa lintuja tavattiin tarkastelujakson korkein yksilömäärä. Varpunen on hyvin pakkasta kestävä laji ja on pysynyt kantaltaan vakaina talvesta toiseen. Tosin pientä taantumaa oli havaittavissa talvella 1973/74 ja seuraavana talvena yksilömäärä oli jopa jakson alhaisin.

Urpiaisten esiintyminen on ollut varsin epätasaista. On ollut talvia, joina lintuja on kirjattu vain muutama yksilö, ja talvella 1976/77 niitä ei osunut laskentareiteille lainkaan. Päätymässä oleva talvi näyttäisi vaihteeksi olleen hyvä urpiaistalvi.

Keltasirkkuja tavataan täällä yhä vähemmän ja vähemmän.

Lintuja esiintyi reiteillä vielä talvina 1971/72, 1972/73 ja 1973/74 joululaskennassa, mutta sitten seurasikin "nollatalvi" (kenties parikin), kunnes tämän talven joululaskennassa "löytyi" yksi yksilö ja kevatlaskennassa kolme lintua.

Viherpeipon talvehtiminen Rovaniemellä on niin "uusi asia", että vasta talven 1974/75 kevatlaskennassa tästä saatiin varmuus. Sitten lintuja on tavattu joka talvi, ja mm. talven 1977/78 molemmissa laskennoissa niitä havaittiin jo toistakymmentä yksilöä.

Punatulkun ohella näyttää juuri viherpeippo olevan se laji, joka on oppinut käyttämään ihmisten tarjoamia ravintolähteitä tehokkaasti hyväkseen ja onnistunut siten selviytymään hyvin talven koettelemuksista.

x x x x x x x x x x x

TAULUKKO LINTUJEN YKSILÖMÄÄRISTÄ TALVILINTULASKENTATULOSTEN PERUSTEELLA KESKIMÄÄRIN KYMMENTÄ LASKENTAKILOMETRIÄ KOHDEN LASKETTUNA

	71/72		72/73		73/74		74/75		76/77		77/78	
	joulu	kevät	joulu	kevät	joulu	kevät	joulu	kevät	joulu	kevät	joulu	kevät
kesykyyhky	41.90	13.33	26.19	47.14	10.95	28.57	10.95	16.67	2.75	1.38	4.17	2.64
käpytikka	-	-	2.38	3.81	0.48	2.38	1.43	0.95	0.34	1.03	0.97	0.56
korppi	0.48	-	0.95	2.38	-	2.86	-	0.48	32.07	33.45	39.44	3.61
varis	31.00	12.86	17.14	29.52	19.52	27.62	18.57	28.57	16.90	22.07	20.56	27.92
harakke	41.00	37.62	44.76	40.95	52.86	41.90	49.05	42.86	36.55	17.93	28.89	36.67
talitiainen	25.71	36.20	39.52	44.76	53.33	77.14	47.62	61.43	51.72	34.48	22.50	40.83
hömötiainen	0.95	-	2.38	1.90	1.43	5.71	2.86	0.95	15.52	4.83	6.81	8.06
tilhi	-	0.95	-	-	877.62	8.57	-	2.38	1.38	-	265.42	3.47
varpunen	299.04	252.38	312.38	259.05	182.38	237.62	159.52	174.76	172.41	115.86	82.78	99.86
viherpeippo	-	-	-	-	-	-	-	1.43	-	0.69	1.81	1.53
urpiainen	-	16.67	-	0.48	14.76	36.20	5.24	0.95	-	-	12.08	9.03
punatulkku	8.10	4.29	3.33	2.38	8.57	16.67	5.71	0.48	2.41	2.41	9.72	14.86
taviokurne	-	-	-	-	14.29	-	-	-	-	-	11.67	1.53
keltasirku	-	7.62	5.24	0.48	-	-	4.76	-	-	-	0.14	0.42
yks./reitti	470	401	477	454	1299	509	321	348	321	226	521	258

x) v:n 1975/76 ei suoritettu laskentaa

